

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLVIII. — Izdan in razposlan dne 9. oktobra 1883.

156.

Ukaz ministerstev za notranje reči, trgovino, poljedelstvo, finance in deželno bran sporazumno z državnim vojnim ministerstvom izdan dne 22. septembra 1883,

s katerim se izpreminjajo nekatera določila v ukazu od 2. julija 1877 (Drž. zak. št. 68), o obrtovnih in varnostno-polijskih določilih za narejanje raznesil in promet z istimi.

Ker se je kjekod primerila marsikaka nesreča pri rokovanji z raznesili (raznosnimi ali razrivnimi tvarinami), ukazuje se tako.

Člen I.

Paragrafi 4, 44, 76, 80, 94, 99, 100, 101 in 115 ukaza od 2. julija 1877 (Drž. zak. št. 68), o obrtovnih in varnostno-polijskih določilih za narejanje raznesil in za trgovino dotično, izpreminjajo se ter naj slovó tako le:

§. 4.

Raznesila, in njih sovrsti smejo se — z izimki, ki so povedani v 3. in 4. odstavku tega paragrafa, — samo tedaj narejati, rabiti ali v promet dajati, ako se spozná, da se dopustiti smejo.

Dopuščenje, narejati jih, veljá samo za tisto osebo ali podjetništvo, kateri ali kateremu se je bilo dalo.

Raznesila za znanstvene svrhe v kemijskih laboratorijih visokih šol izvajati dopušča se pod odgovornostjo načelnikov takih laboratorijev sosebnó v to mer, da se raznesila primerno hranijo in da se ubrani vsako zlorabljenje.

Za pokusno narejo raznesil zarad tega, da bi bila dopuščena, po tem za preiskovanje in pokusno rabo še ne dopuščenih raznesil potrebno je dovoljenje političnega okrajnega oblastva, v policijski okolini Dunajskega, Pražkega, Levovskega, Krakovskega in Tržaškega mesta dovoljenje c. kr. policijskega oblastva, katero naj dovpraša politično okrajno oblastvo. Dovoljenje se ne sme podeliti, kadar branijo kaki pomisleki v oziru na zanesljivost dotične osebe ali na druge razmere, ki se tičejo varnosti.

§. 44.

Raznesila v množini 3 kilograme presežajoči morajo se v nalašč napravljena hranišča spravljati.

Le-ta hranišča so ali fabriška ali prodajna ali potrošna hranišča. Kraj, sestava, in naprava teh hranišč se ravna nekaj po največini (maksimalni množini) v njih hranjenih raznesil, nekaj po daljavi sosednih predmetov (§. 14), katerim bi utegnila biti nevarna.

V enem hranišči ne sme se nikdar hraniti po več raznesila, nego je primerno prostornini, po oblastvu dovoljeni.

Raznesila od množine do 3 kilogramov smejo se hraniti samo v takih prodajnih in ljudem v stanovanje ne služečih prostorih, ki so bili obrtovnemu oblastvu naznanjeni in za katere je to oblastvo izreklo, da so dobri v to.

§. 76.

Vsaka poslativ raznesilnih tvarin mora imeti spremnico ali spremni list.

Pri takih poslatvah, ki jih narejalec ali dopustilo imajoči prodajalec, v nepokvarjeni izvorni zapori oddá v odpravo, služi odtisk ministerijalnega dovoljenja prevožnje (§. 71) namesto spremnice.

Poslatve raznesil, ki se imajo v ozemlje zastopano na državnem zboru vvažati, skozi isto provažati ali iz njega izvažati, morajo imeti spremnico, izdatbo katere je izprositi v ministerstvu notranjih reči.

Pri vseh ostalih poslatvah veljá za spremnico nakladni list, ki ga izdaje pošiljalec; ali tak nakladni list mora biti na temelji izkazane dobavne pravice (§. 99) vidiran od političnega okrajnega oblastva, a v policijski okolini Dunajski, Praški, Levovski, Krakovski in Tržaški od c. kr. policijskega oblastva.

Nakladni listi, katere izdá kako oblastvo, takega vidiranja ne potrebujejo.

Za pošiljanje raznesil naj se izbira tist način prevožnje, kateri v vladajočih okolnostih največo varnost obeta.

§. 80.

Raznesila in ljudje se ne smejo ob enem na istem vozilu voziti.

Vsak voz, na katerega so naložena raznesila, mora v znamenje imeti črno zastavo ali bandero na sebi.

Vozi naj se samo v stop, in vsako vožnjo od več nego 100 kilogramov raznesilne tvarine mora razven voznika spremljati še drug človek, ki zna rokovati in ravnati s tako tvarino.

Ta spremljalec ukaže, kjer je to dopuščeno, ogenj odstraniti; kjer to ni dopuščeno (na železnicah, v plavežih itd.), naj se vozno osebje poprime vse potrebne opreznosti ali previdnosti, da bode tovor ohranjen od vsake nevarnosti ognja.

Taki ljudje ne smejo tabaka pušiti; tudi naj se med nje ne vzprijemlje nego samo, kdor je zanesljiv človek.

Na suhem naj se raznesila vozijo po dobrih cestah in potih in tako, da se vožnja, kolikor je koli mogoče, ogiblje krajev ali selišč in pa tacih cest, po katerih biva živ promet, ali blizu katerih je kaj gledé ognja nevarnih vršilišč.

Po takih krajih, kodar se pravilno raznesila prevažajo ter je potreba kak^e posebne naredbe, naj oblastvo zapové in razglasi, katere ceste se je držati.

Kjer bi s pomestnih (lokalnih) ozirov potrebno bilo, naj se — kolikor je moči pomišljaje na vozne razmere sploh — v razglasu določijo tudi ure, ob katerih se smejo raznesilne tvarine voziti.

Kadar je potreba večje opreznosti, naj se ukaže, da naj se raznesila po dotičnem kosu ceste vozijo pod policijskim spremstvom, ter za tega delj naredí, da se vsaka taka vožnja oblastvu o pravem času vzglasí ter pové, kdaj pride voz v dotični kraj, in koliko raznesíl se ima prevažati.

Uradna djanja, kar jih bode po določilih tega paragrafa, pristojé političnemu okrajnemu oblastvu, v policijski okolini Dunajski, Praški, Levovski, Krakovski in Tržaški c. kr. policijskemu oblastvu sporazumno s političnim okrajnim oblastvom, a prvo sme tudi samostalno poprijeti se stvari, kjer to zahteva javna varnost.

Naredbe po odstavkih 7, 8, 9 ukrenene treba je v okraji in v uradnih deželnih novinah razglasiti in poleg tega dotičnim podjetništvom, kar jih je v okraji, na znanje dati.

§. 94.

Ta raznesila prodajati imajo pravico samo tisti ljudje, kateri so dovoljenje za to od pristojnega obrtovnega oblastva prejeli (§. 8).

Dopustilo sme se dati samo za neki določeni kraj in samo takrat, kadar se izkažejo prostorije za to dobre; v dovoljenji je treba izrecno poudarjati potanko izpolnjevanje posebnih propisov, izdanih za posamične vrste raznesil.

Prodajalčeva dolžnost je, ako mu bode moči, prevzeti v začasno hrambo raznesila, katera bi mu oblastvo oddalo (§. 116).

§. 99.

Raznesila smejo se, — izimši slučaj drugega odstavka v §. 101, — samo na podlogi uradno izdane dobavne knjige ali dobavnice (dobavnega lista) komu izročiti.

Te izkaze izdaje prositeljevo politično okrajno oblastvo, a v okolini Dunajski, Praški, Levovski, Krakovski in Tržaški c. kr. policijsko oblastvo.

Troške, ki jih tak izkaz stane, mora stranka povrniti.

Dobavne knjige dajó se prodajalcem, po tem takim ljudem, kateri raznesila stalno potrebujejo za svoj obrt ali posel, kakor posestnikom rudnikov, stavbe podjetnikom, posestnikom kamenolomnje it.

Drugim osebam, kateri slučajema raznesilo potrebujejo, izdajó se dobavnice ali dobavni listi.

Dobavne knjige in dobavnice smejo se samo tedaj komu izročiti, kadar se po prositeljevih osebnih razmerih in po razmerih njegove delovršbe ní bati nakega zlorabljenja, in kadar se izkažejo temu ukazu ustrezajoče prostorije, kjer se bode raznesilna tvarina hranila, ter obstojé uveti za veglasno ali umno uporabo iste.

Ako bi se raznesilna tvarina kako zlorabila ali če nastanejo okolnosti, zaradi katerih bi se bilo bati kekega zlorabljenja, naj oblastvo dobavne izkaze nazaj vzame, ter zastran uže prejetih raznesil ukrene, kar bi bilo z javnih ozirov potrebno.

Za dobavne knjige praviloma ní postavljeni dobe, doklej bodo veljavne. Ako je zaradi kakih okolnosti drugače treba, sme oblastvo veljavnost dobavnih knjig na neki določeni čas stesniti.

Dobavnice naj se izdajó, da bodo veljavne samo neki določeni čas, ki ne sme presežati 3 mesecev računeč od dne, katerega je dobavnica izdana. Postavlja se čas veljavnosti držati se je tega načela, da se dobava ali prejem raznesila kar je mogoče času njegove uporabe blizu primakne. Tudi naj oblastvo dajoč dobavnice določi in v dobavnici poočiti, do kdaj mora količina raznesilne tvarine biti uporabljena za povedani namen.

Veljavnost dobavnice in pa dobavnih knjig, pri katerih je na neki čas omejena, mine, kakor poteče vnjih ustanovljeni čas. Dobavnice postajajo tudi neveljavne, čim je kdo prejel količino raznesila, katera mu je v istih dovoljena.

Na dobavne izkaze, ki so postali naveljavni, ne smejo se nikomur raznesila izročati.

Kadar je iztekel čas, določen v dobavnici za porabo dovoljene količine raznesila, ter ta količina ni bila potrošena, mora dobavitelj to naznaniti oblastvu, katero je izdalo dobavnico, in ako le-to oblastvo ne podaljša uporabnega roka, nepotrošeno količino raznesila oddati bodi narejalcu, prodajalcu ali z dovoljenjem oblastva človeku, kateremu je dobava dopuščena, pristavivši opomnjo na dobavnih izkazih tega človeka, ali jo je pa uničiti, kakor je zapovedano v navodilu.

Takisto je tudi postopati, kadar še kaj nepotrošenega raznesila ostane kó mine ali konec vzame obrt ali podjetništvo, za katerega vršbo je bila raznesilna tvarina prejeta.

Tehnična krdela ali oblastva vojstvena ne potrebujejo posebnega dobavnega dovoljenja.

Kdor ima kaj raznesila brez pravice, tega je pokazniti po le-tem ukazu.

§. 100.

Dobavne knjige naj slovó na dobavo ali prejemanje raznesil, katera so dopuščena, da se smejo delati in v občni promet dajati, ter naj obsezajo :

- a) ime (firmo) dobavnikovo;
- b) obrt ali posel, za katerega vršbo je stalno potreba dotičnega raznesila;
- c) vršilišče (kraj, kjer se delo vrši);
- d) na slučaj, čas, doklej je knjiga veljavna.

Dobavnice naj obsezajo:

- a) ime (firmo) dobavnikovo;
- b) namen dobave;
- c) naznambo raznesila (katere vrste je);
- d) količino;
- e) kraj, kjer se bode raznesilo hranilo, in kraj, kjer se uporabi;
- f) čas, določen za dobavo;
- g) čas, določen za uporabo.

Ko raznesilo izroča, naj oddajatelj v dobavni knjigi ali na dobavnici zapiše ime raznesila (vrsto) in količino istega ter pristavi dan in svoj podpis.

Za tega delj treba je dobavne knjige vzporedno (z juksto) tako uravnati, da se na posamičnih listih poleg sebe stoječ na eni strani naročba in na drugi strani oddatba poočiti pod eno zapored tekočo številko in da se dan primerno vpiše na obeh stranéh.

Prodajalec ima pravico, na temelji vzporednih (juksta-) izrezkov, na katere je udarjen uradni pečat, naročena raznesila izročiti.

Vsakokratko naročbo in oddatbo mora podpisati naročnik, odnosno prodajalec.

Od prodajalca podpisani juksta-izrezek treba je ob odpravi poslatve raznesil nazaj poslati in v dobavni knjigi na dotičnem mestu podlepit, da ostane za stalno pritrjen.

Kdor ima dobavno knjigo ali pa dobavnico, naj jo skrbno pazi vsakega zlorabljenja ter je ne sme drugemu nikomur odstopiti.

§. 101.

Prodajalec naj si piše o prodaji raznesil knjigo zabeležnico, kamor je zapisati kupca, čas oddatbe, oddano raznesilo (vrsto) in množino (količino) istega, po tem izkaz pravice do prejema, le-to z naznambo dovoljujočega oblastva, po tem dne, kdaj in število, pod katerim je izdana dobavna knjiga, odnosno dobavnica, in pa številko juksta-izrezka dobavne knjige.

Pri poslatvah, ki se imajo izvažati iz ozemlja zastopanega v državnem zboru, treba je v prodajalčevi zabeležnici poočititi kupca, čas oddatbe, oddano raznesilo (vrsto) in količino istega, z odnosom na listine, na podlogi katerih se raznesilo oddaje, dan in število spremnice (§. 76) in pa oblastvo, katero je izdalo to spremnico.

§. 115.

Oddelnim (partije) voditeljem in delavcem je prepovedano, jemati raznesila v svoja stanišča ali v druga hranišča, nego je povedano v prvem naslednjem odstavku, uporabljati jih v kaj drugega, nego za kar so jim bila izročena, ali oddajati jih komu drugemu.

Gospodarja, ki delo daje, skrb bodi, da bodo hranišča v potrošbo namenjenih raznesil prav zaprta in pod nadzorom, da se bodo raznesila iz njih po zanesljivih osebah dajala in samo po toliko, kolikor bode vsak čas potreba, in da bodo delavci nepotrošena raznesila s koncem delovnega časa nazaj dajali in na varnih, za hrambo dobrih mestih spravljali.

Dela gospodar ima dolžnost, pisati si knjige zabeležnice, kamer se zapisuje, po koliko raznesila se je delavcem dajalo.

Podjetništva, delajoča z razpočnimi (razrivnimi) stvarmi dolžna so, kolikor ne obstojé gledé njih uže odobreni redi delovršbe, ki velevajo, kako je v dotičnem podjetništvu ravnati z raznesili, take delovršbene rede sestaviti ter položiti pred upravno oblastvo, da jih odobri.

V policijski okolini Dunajski, Praški, Levovski, Krakovski in Tržaški sme se to odobrenje samo sporazumno s c. kr. policijskim oblastvom podeljevati.

Člen II.

Dobavne knjige, kar jih je dozdej med ljudmi, treba je nazaj vzeti ter naj se za-nje po okolnostih izdadó dobavnice (dobavni listi), držeč se določil tega ukaza.

Člen III.

Določila, obsežena v tem ukazu, veljajo tudi v oziru na taka raznesila, na katera se po §. 7, odstavku 2, uporabljajo varnostno-policijski propisi, dani za črni smodnik ali strelni prah.

Taffe s. r.**Falkenhayn** s. r.**Welsersheimb** s. r.**Dunajewski** s. r.**Pino** s. r.**157.****Ukaz ministerstva za pravosodje od 3. oktobra 1883,**

o premeni okoliša in o začetku uradovanja okrajnega sodišča v Črnem Dunajci na Gališkem.

Novo okrajno sodišče, katero se ima po ukazu ministerstva za pravosodje od 16. marcija 1882 (Drž. zak. št. 35) v Črnem Dunajci ustanoviti, naj začne svoje uradno delovanje 1. dne januarja 1884.

Ob enem se ukazuje, da ima občina Zubsuhe-Bistre, katera je bila po glasu ukazu od 16. marcija 1882 (Drž. zak. št. 35) določena v okoliš Črno-Dunajškega okrajnega sodišča, tudi v bodoče ostati v okoliši Novo-Trškega okrajnega sodišča.

Pražák s. r.**Popravek.**

V postavi od 23. maja 1883, od deloviti premeni §§. 74 in 76 občnega zemljknižnega zakona, razglašeni v kosu XXVIII. pod št. 82. Državnega zakonika, naj se začetne vrste odstavka 1. v §^{ta} 1, čitajo takó le:

Zemljknižna delitev kake katastralne parcele, kjer ne gre za parcelo, katere mejne črte delajo bodi kvadrat bodi pravokotnik 20 metrov naj več širok, ter je delitev opraviti po alikvotnih delih parcele, more se dovoliti itd.

V 4. odstavku §^{ta} 1, vrsti 3. namesto „priznaniti“ čitaj **priobčiti**, in v 5. odstavku tega §., vrsti 1., namesto „priznanjeni“ čitaj **priobčeni**.

Prvi odstavek §^{ta} 2 v isti postavi naj glasi tako:

Ostalinsko sodišče naj zemljknižne vpise, katerim so se med ostalinsko razpravo ustanovile podloge v obliki za vknjižbo potrebni, — kjer udeleženci ne podadó prošnje, kakeršna ustreza zakonitim ukazilom, — uradoma zvrši, po tem ko prisodba postane pravokrepna, ako to sodišče, kolikor listine za dovoljenje vpisa potrebne niso izdatki rešel ostalinskega sodišča, ima le-te listine pri roki.

V 3. odstavku §^{ta} 2 naj se na mesto „ostalinsko sodništvo“ čita: **ostalinsko sodišče**.

Odstavku 4. tega istega §. naj se dodá stavek: **Vloge za to predlaganje ni potreba.**